

СЛОВ'ЯНСЬКИЙ

Збірник наукових праць

ВІСНИК

Рівненський державний гуманітарний університет
Рівненський інститут слов'янознавства
Київського славістичного університету

СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ВІСНИК

Збірник наукових праць

Випуск 21

Серія «Політичні науки»

Наукова редакція:
доктор політичних наук, професор Б. М. Юськів

Рівне – 2014

Рецензенти: Фісанов Володимир Петрович – доктор історичних наук, професор;
Федуняк Сергій Георгійович – доктор політичних наук, професор.

Редакційна колегія серії „Історичні та політичні науки”:

Головний редактор: Юськів Богдан Миколайович – доктор політичних наук, професор;
Заступ. головного редактора: Тихомирова Євгенія Борисівна – доктор політичних наук, професор;
Троян Сергій Станіславович – доктор історичних наук, професор.

Відповідальний секретар: Парфенюк Володимир Миколайович – кандидат політичних наук, доцент
Члени редколегії: Алексєєв Юрій Миколайович – доктор історичних наук, професор;
Ільюшин Ігор Іванович – доктор історичних наук, професор;
Киридон Алла Миколаївна – доктор історичних наук, професор;
Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор;
Стоколос Надія Георгіївна – доктор історичних наук, професор;
Швецова-Водка Галина Миколаївна – доктор історичних наук, професор;
Шелюк Людмила Олександрівна – кандидат історичних наук, доцент;
Гон Максим Мойсейович – доктор політичних наук, професор;
Ткач Олег Іванович – доктор політичних наук, професор;
Федуняк Сергій Георгійович – доктор політичних наук, професор;
Шугаєва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор;
Юрченко Сергій Васильович – доктор політичних наук, професор.

Друкується за ухвалою вчених рад Рівненського інституту слов'янознавства Київського слав'ястичного університету (протокол №4 від 19 листопада 2014 р.) і Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 19 листопада 2014 р.).

Співзасновники: Рівненський державний гуманітарний університет, Рівненський інститут слов'янознавства Київського слав'янського університету.

Ресстраційне свідоцтво наукового збірника №4757, серія КВ від 22.12.2000 р.

Збірник затверджено постановою президії ВАК України як фахове наукове видання з історичних та політичних наук, протокол №1-05/3 від 14 квітня 2010 р.

Слов'янський вісник: збірник наукових праць. Серія „Історичні та політичні науки” / Рівненський державний гуманітарний університет, Рівненський інститут слов'янознавства Київського слав'янського університету. – Випуск 21. – Рівне, 2014. – 218 с.

У збірнику висвітлюються питання всесвітньої історії, історії та політики слов'янських країн, міжнародних відносин і політичного життя. Важлива увага приділена проблемам української історії та політики, що осмислюються як у контексті розвитку інших слов'янських народів, так і в загальноцивілізаційному руслі.

Видання розраховане на науковців, викладачів, а також усіх, хто цікавиться проблемами всесвітньої та української історії, політології та міжнародних відносин.

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Абдуліна Т. Г. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ	7
Білецька Ю. В. ПРАВОВІ ШЛЯХИ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ	15
Білоусов О. С. МОДЕРНІЗАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ	23
Грубась В. В. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ІДЕЇ СУБСИДІАРНОСТІ	32
Давидович С. Н. СТАНОВЛЕННЯ ПАРТІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ – ШЛЯХ ДО ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ДЕРЖАВИ	40
Заболотна М. Ф. ІНТЕГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА АРГЕНТИНИ ЗА ПРЕЗИДЕНТСТВА К. КІРШНЕР	47
Закіров М. Б. НАЦІОНАЛ-БІЛЬШОВИЗМ: ПРИМИРЕННЯ З НЕПРИМИРЕННИМ	56
Калиніна А. О. ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРІЇ ТОТАЛІТАРИЗМУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН НА РУБЕЖІ ХХІ СТОЛІТТЯ	67

Кіянка І. Б.

ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИЙ ПОПУЛІЗМ: ВИПАДОК
АРГЕНТИНСЬКОГО «ПЕРОНІЗМУ» ТА ЙОГО ВПЛИВ
НА СУЧАСНІСТЬ75

Крет Р. М.

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ ВІДНОСИН
БІЛОРУСІ І УКРАЇНИ: УСПІХИ І ПОРАЗКИ.....83

Луцишин Г. І.

ПОЛІТИЧНА МОБІЛІЗАЦІЯ ЕТНІЧНИХ ГРУП В
УМОВАХ КОНФЛІКТУ93

Маслов Ю. К.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ИСТОРИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ
ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ИНСТИТУТА
ПРЕЗИДЕНТСТВА В СИСТЕМЕ ВЛАСТИ СТРАН
ЦЕНТРАЛЬНОЙ И ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ.....101

Музиченко Г. В.

ІНСТРУМЕНТИ ЕЛЕКТОРАЛЬНОГО МАРКЕТИНГУ В
ВИБОРЧОМУ ПРОЦЕСІ: ДОСВІД УКРАЇНИ-2014...110

Недбай В. В.

ЗМІСТ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ОРГАНІВ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....119

Оверчук О. В.

РЕВОЛЮЦІЯ ПАРАСОЛЬОК У ГОНКОНГУ:
ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ127

Остап'як В. І.

ОСОБЛИВОСТІ БІЛОРУСЬКО – РОСІЙСЬКОГО
ПАРТНЕРСТВА136

Санжаревський О. І., Палига О. М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКСПАНСІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	143
Тихомирова Є. Б. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВНУТРІШНІХ КОРПОРАТИВНИХ КОМУНІКАЦІЙ.....	150
Турчин Я. Б. ПОЛІТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ ПОЛЬЩІ НА РОЗВИТОК ЄС: ОСОБЛИВОСТІ ТА НАСЛІДКИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	162
Цецик Я. П., Циганчук А. С. ІДЕЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В ІДЕОЛОГІЇ ОУН	175
Цирфа Ю. А. ЛЕГІТИМІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЄС: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	183
Шумило О. В. ГЛОБАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЙНІ МОДЕЛІ ЯК НОВИЙ ФАКТОР МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ..	192
Pawłowski Marek STRUKTURA I TREŚĆ CZASU WOLNEGO MŁODZIEŻY. CO SIĘ UCZY.....	203
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	215

Т. Г. Абдуліна

**ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ
МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ**

(Абдуліна Тетяна Григорівна – здобувач кафедри політичних наук
Рівненського державного гуманітарного університету.)

Розкриваються складові трансформаційних процесів системи європейської безпеки, їх змістовне навантаження, визначаються місце європейської безпеки у сфері міжнародної безпеки, ступінь інтеграції Росії у безпекове середовище Європи.

Ключові слова: євроінтеграція, трансформація, координаційні процеси, політичні процеси, національна безпека.

Трансформационные процессы системы Европейской международной безопасности. *Раскрывается составляющие трансформационных процессов системы европейской безопасности, их смысловая нагрузка, определяется место европейской безопасности в сфере международной безопасности, степень интеграции России в среду безопасности Европы.*

Ключевые слова: евроинтеграция, трансформационные процессы, координация, политические процессы, национальная безопасность.

The European international security system transformational processes. *The article deals with analysis of the European security system transformation processes and the essence of these processes. The place of European security in global security system, as well as the role Russian Federation plays in it, is defined.*

Key words: European integration, transformation processes, coordination, political processes, national security.

Система національної безпеки в Європі – це динамічна система, яка весь час знаходиться під впливом глобальних змін. Трансформація закладена в її основі. Крім того Європейські інститути і інструменти, що забезпечують безпеку ще далекі від досконалості, в умовах глобалізації безпека перестала бути за своїм змістом Європейською і стала світовою глобальною системою.

Проблеми пов'язані з аналізом Європейської безпеки входять у сферу наукових інтересів як вітчизняних так і зарубіжних вчених. Зокрема Ліпкан В.А., Федуляк С.П., Арбатова Н.К., Зуєва К.П., Бордачов Т.В., Сидоров А., Свен Б., та інші в своїх наукових працях, публікаціях досліджували окремі актуальні аспекти Європейської системи національної безпеки чи комплекс проблем у цій сфері без їх аналізу через призму трансформаційних процесів.

Мета статті - показати еволюцію і вплив трансформаційних процесів на Європейську систему національної безпеки.

Із закінченням холодної війни саме Євроінтеграція стає тим ключовим фактором, який трансформує міждержавні відносини в рамках Єдиної Європи.

Т.Бордачев бачить в Європейському союзі міжнародну структуру, об'єднання держав, «кожне із яких зберігає свої національні інтереси, на їх основі вибудовує зовнішню політику, в тому числі в рамках інтегрованого групування ЄС» [1, с. 24].

В якості точки відліку військово-політичного-аспекту Євроінтеграції виділяється середина 50-х років. Каталізатором військової інтеграції виступили США, які стимулювали переозброєння ФРН. У 1995 році Західна Німеччина увійшла до НАТО.

На цей період приходяться проекти створення Європейського оборонного товариства (ЕОТ) і Європейського політичного товариства (ЄПТ) у складі шести країн-засновників Європейського об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС).

Виділялась особлива роль Франції, яка стала ініціатором військово-політичної інтеграції за прикладом інтеграції економічної в рамках ЄОВС. У проектах ЕОТ і ЄПТ були створені Європейські армії, загальні штабні і командні структури, прийнята домовленість про наднаціональний характер прийняття рішень більшістю голосів.

Але французький проект визвав гостре неприйняття у самій же Франції. Національні збори країни провалили ратифікацію договору про створення ЕОТ і ЄПТ.

Військова ж сфера в рамках інтеграції була монополізована НАТО, тобто, по суті, Сполученими Штатами в рамках біполярної системи міжнародних відносин, що склалася під час холодної війни.

У підсумку, до самого закінчення холодної війни військово-політична інтеграція в Європі носила за багатьма параметрами формальний характер. В основі Західноєвропейського Союзу (ЗЄС) у складі шести членів ЄОВС плюс Великобританія Західна Європа отримала автономну, але декоративну структуру. Результатом існування єдиною компетентною у військових питаннях Європейською організацією стала публікація аналітичних доповідей [2, с. 217]. В той же час деякі документи ЗЄС підготували ґрунт для подальшого розвитку військової інтеграції в ЄС.

До кінця холодної війни передумови формування Європейської військової ідентичності вже склалися – спочатку НАТО, а потім зі її межами. Серед цих передумов слід назвати наявність ядерних потенціалів

Великобританії і Франції, трансформацію відносин ФРН – Франція від недовіри до стратегічного партнерства.

Неодноразово були спроби наповнити ЗЄС реальним змістом. Остання прийшлася на югославську кризу 90-х років, коли нежиттєздатність і неадекватність ЗЄС як основного інструменту Загальної зовнішньої політики і політики безпеки (ЗЗПБ) стала очевидною [3, с. 126].

Результати військово-політичної інтеграції в ЄС поки незначні. На думку експертів, це можна пояснити двома причинами. По-перше, позицією США, які завжди насторожено відносились до будь-яких спроб формування автономної від НАТО Європейської військово-політичної структури. По-друге, традиційним розколом серед Європейських країн між «атлантистами» на чолі з Великобританією і «Європеїстами» на чолі зі Францією. Якщо на початку «Європеїстам» приходилося умовляти Великобританію, то з 2004 року кількість «атлантистів» в ЄС різко збільшилося за рахунок майже всіх нових членів Союзу. А. Пікаєв підкреслює жорсткість зовнішньої політики нових «атлантистів», які рівняються на США. Він пов'язує її з небажанням грати в ЄС другорядну роль, зумовлену недостатнім господарським потенціалом у порівнянні з країнами Старої Європи [2, с. 225].

Військова операція НАТО в Югославії переконливо продемонструвала слабкість і залежність Європейців від США, призвела до кризи у відношеннях Росії і Заходу в цілому.

Фактор сили знову став політично значимим у новій геополітичній ситуації. Подібна політика виявилася не здатною привести до довготривалої стабільності [4].

«НАТО-центричну модель Європейської безпеки» Д. Данилов і В. Журкін називають фактором послаблення міжнародних організацій, насамперед ООН і ОБСЄ, оскільки цей альянс виходить за рамки прийнятого правового порядку міжнародного регулювання конфліктів [2, с. 25-26].

Аналізувати, а тим більше оцінювати загальну зовнішню і оборонну політику ЄС слід особливим чином, зовсім відмінним від того, як аналізується і оцінюється традиційно зовнішня політика окремих країн [5, с.10]. Російський дослідник Л. Ентін наголошує на самотності і автономності об'єднання, яке не ідентичне ні національній державі, ні звичайній міжнародній організації. Він пише: «ЄС не є, у всякому випадку на даному етапі, новою зверх державою, що створюється на основі волевиявлення громадян ЄС, Союз залишається наднаціональною структурою. Він здійснює свої повноваження тільки у тих випадках, коли має місце пряме делегування компетенції з боку держав-членів ЄС, і в

окреслених ними рамках. Він діє в межах компетенції, якою він наділений державами-членами на основі Договорів. Він володіє нею, реалізує її чи повинен її здійснювати в ім'я досягнення загальних цілей»[6, с.57].

Задача побудови системи координації зовнішньої політики країн-учасниць Європейського інтеграційного об'єднання, що бере початок у 1971 р. в рамках Європейського політичного співробітництва, сама по собі унікальна. На 90-ті роки приходить становлення загальної зовнішньої політики і політики безпеки Європейського союзу.

Не ставлячи під сумнів національний суверенітет членів Євросоюзу, зберігаючи пануючи роль національної держави в політиці ЄС, ЗЗПБ повинна служити, згідно з Маастрихтського договору, який виступив в силу в 1993 р. однією із трьох опор наднаціональної структури ЄС, поряд з Економічним і Валютним союзом та Загальною політикою в галузі внутрішніх справ і правосуддя.

З часу вступу в силу Маастрихтського договору інституціональний розвиток включає в себе все більшу кількість наднаціональних елементів, це стосується всіх базових складових ЗЗПБ: цілей, інструментів, зобов'язань і прав країн-членів, повноважень органів і посадових осіб ЄС, правил прийняття рішень і фінансування [7, с.5-20]. З підписанням Амстердамського договору 1997 р. були проголошені «загальні цілі» і загальні стратегії в рамках ЗЗПБ. Ніццький договір 200 р. продовжив подальший інституціональний розвиток загальної політики безпеки і оборони ЄС.

НАТО залишається наріжним каменем Європейської безпеки і зовнішньої політики США, втілюючи собою арсенал застосування «жорсткої» сили Європи і Північної Америки і одночасно інститут захисту демократичних цінностей. Після падіння Берлінської стіни альянс пройшов нелегкий шлях від традиційного оборонного союзу до багаторівневої воєнно-політичної організації. Пройшовши поетапно процеси стабілізації в Європі, розширення на схід, місій на Балканах, в Афганістані, Лівії і Аденській затоці, в 2010 р. НАТО вступила в наступну фазу трансформації. На цей раз – з метою «гармонізації підходів» і «ефективного використання можливостей» держав-членів разом з союзниками для «розумної», ефективної і швидкої оборони [8, с.33].

Стратегічна концепція НАТО 2010 р. констатує, що колективна безпека в ХХІ ст. виходить далеко за межі оборони і її маємо розуміти в дузі «захисту від військової агресії і викликів, що виникають», які загрожують безпеці держав – членів НАТО чи Організації в цілому. Остання повинна володіти більш широким набором інструментів, куди слід включати застосування «жорсткої» і «м'якої» сили, економічну політику, суспільну дипломатію, координацію з міжнародними

організаціями, включаючи ООН і ЄС, і новий рівень відносин з Росією [8, с.33-34].

Військова сила в сучасних умовах продовжує залишатися важливим, а головне звичним і найбільш доступним інструментом забезпечення безпеки. По-перше, вона як і раніше служить фактором воєнно-політичного стримування і захисту від зовнішньої агресії. По-друге, її реальний потенціал визначає вагу і масштаби впливу на кризові ситуації як на міждержавному, так і на внутрішньодержавному рівні. По-третє, вона використовується в якості інструмента протистояння невійськовим чи нетрадиційним загрозам, що охоплюють широкий спектр порушень безпеки [9, с.22].

Разом з тим роль військової сили еволюціонує під впливом змін у конфігурації загроз і викликів безпеки. Видозмінюються форми і механізми її застосування, у тому числі організаційні, їх міжнародне-правове оформлення.

У міжнародному дискурсі вже рідко використовується термін «війна» стосовно військових дій. У сучасному дипломатичному словнику синоніми цього терміну (миротворчість, підтримка миру, гуманітарна інтервенція, захист прав людини, самооборона, поліцейські акції, антипартизанські дії і т.д.) втрачають чи приховують силову характеристику, підкреслюючи мирну спрямованість міжнародних акцій.

Європейський союз відіграє все більшу роль у міжнародному кризовому врегулюванні, підтриманні миру і миробудівництві у різних регіонів, спираючись на зростаючий потенціал Загальної зовнішньої політики і політики безпеки та активне залучення країн-партнерів і громадських організацій.

Профіль Євросоюзу в сфері міжнародної безпеки визначає принцип ефективного мультилатералізму в контексті задач Європейської стратегії безпеки (ЄСБ) 2003 р. і Головної мети 2010 р. ЄС повинен діяти до ескалації конфлікту і володіти можливостями військово-громадянського втручання, а також мати достатній потенціал для проведення одночасно декількох операцій різного ступеню інтенсивності.

Пріоритет «м'яких» громадянських механізмів над воєнними в рамках загального підходу до кризового регулювання створили ЄС імідж «нормативної», «громадянської» чи іншої «класичної» сили.

Сегментом громадянського кризового регулювання з ЗЗПБ залишається унікальним за своєю природою, а пріоритети довгострокової реалізації ЄСБ свідчить про прагнення до невоєнних методів регулювання криз.

Одна з основних проблем на шляху прогресу Євросоюзу полягає у відсутності постійно діючого військово-стратегічного органу –

військового штабу. Ліквідація проблем, що виникають з цього приводу, з єдиною системою обміну даними і плануванням місій протягом останніх років лежить в основі рекомендацій до підвищення ефективності ЄС у сфері військового кризового регулювання. Створення структур командування здатне привнести високу інституціональну і стратегічну динаміку в ЗЗПБ. Це підвищить потенціал ЄС у проведенні військово-громадянських операцій, оскільки його основні «конкурентні переваги» – швидке реагування і всеосяжний підхід – актуальні лише за умовою повної дієздатності на всіх рівнях, включаючи військову.

Проблема скорочення оборонних бюджетів, відсутність єдиної концепції модернізації сил і підвищення оперативної сумісності обмежують можливості Євросоюзу в проведенні «тяжких» військових операцій без залучення ресурсів НАТО. Політично складний «організм» 27 країн ЄС, керуючись намірами зберегти унікальний імідж «громадянської» сили, гальмує амбіції окремих країн, що бажають підвищити частку своєї відповідальності в справах міжнародної безпеки. Масштабні військові завдання залишаються привілеями більш розвинутих у військовому плані Великобританії і Франції. Останні демонструють готовність діяти у багатосторонньому форматі поза рамками ЄС і навіть НАТО. Організаційно-інституціональна дисфункція часто лишає Євросоюз автономності в сфері міжнародної безпеки.

Тим не менше діяльність ЄС у сфері регулювання криз послідовно набирає хід. Сьогодні силові аспекти операцій часто вимагають коштів, якими Союз у повній мірі не володіє. Хоча він активно самостверджується в якості глобального актора, що дає підставу для оптимістичних прогнозів. Враховуючи збереження доступу держав-членів Євросоюзу до адресному можливостей НАТО, військово-цивільний потенціал ЗЗПБ гарантує ЄС виконання все більш складних завдань кризового регулювання.

У партнерстві з ЄС стратегічно зацікавлена Російська Федерація. Це пояснюється, насамперед, її зацікавленістю інтеграції у Велику Європу. Через співробітництво з Союзом, які вважають експерти, Росія зможе реалізувати власні інтереси в сфері безпеки і закріпити позиції в глобальній політиці [2, с.678].

5 червня 2011 року під час візиту в Німеччину Д. Медведєв озвучив ідею Договору про європейську безпеку (ДЄБ).

Федеративна Республіка з розумінням віднеслась до ініціативи російської сторони. Ідея ДЄБ розглядається у Берліні перш за все як засіб реанімації стратегічного діалогу в Євро-Атлантиці, а також як корисне співробітництво при реагуванні на кризи, терористичні загрози та інші сучасні виклики безпеці. Основна дилема для німців – як поєднати

існуючу структуру щодо контролю над озброєннями і принципово нову модель взаємодії, яку пропонує Росія. У діалозі про шляхи оновлення архітектури європейської безпеки важлива роль відводиться реалізації ініціативи яку висунули Д. Медведєв і А. Меркель у червні 2010 р., щодо створення Комітету Росія-ЄС з питань зовнішньої політики і безпеки (КПЗПБ) на міністерському рівні. КПЗПБ покликаний сприяти в тому числі формуванню більш сприятливих передумов для урегулювання конфліктів і кризових ситуацій, в розв'язання яких можуть внести внесок Росія і ЄС [10, с.36]. Але співробітництво ЄС і Росії, не дивлячись на наявність «Дорожньої карти» у сфері зовнішньої безпеки, до сьогодення не стало стратегічним партнером.

На протязі 90-х і 2000-х років чітко виявилися розходження між ведучими країнами ЄС з питань внутрішньої політики. Ці розходження уміщуються в русло двох варіантів інтеграції об'єднаної Європи – французького і британського, а також відчують на свою специфіку двосторонніх відносин конкретних держав-членів ЄС з Сполученими Штатами. Так Франція, яка прагне реалізувати в Європейському проекті власну модель управління, країна, що стоїть у джерел формування Європейської внутрішньої політики і політики безпеки в 50-ті роки, ставить за мету створення Європейського союзу в якості одного і центрів майбутнього багатополюсного світу [7, с.21-31]. НАТО продовжує залишатися для французів гарантом Європейської безпеки.

Напроти, Великобританія виступила і продовжує виступати за ЗЗПБ держав, а не органів Євросоюзу, за ЗЗПБ щодо конкретних проблем і напрямів, а не в цілому. У більш принципових питаннях Англія зберігає орієнтацію на її особливі відносини зі США і на пріоритет НАТО перед власне Європейськими зусиллями в питаннях Європейської безпеки.

У свою чергу, позиція ФРН у цьому питанні найбільш близька до французької і об'єднана Німеччина, підтверджуючи свою прихильність ідей єдиної Європи без будь-якого особливого «німецького шляху», виступає за подальшу інтеграцію в ЄС, навіть до делегування йому низки повноважень суверенної держави, включаючи питання ЗЗПБ [7, с.32].

У результаті розширення Євросоюзу проблеми безпеки висуюються на передній план і це нові і більш небезпечні кордони, страх перед політикою Росії на пострадянському просторі, особлива (проамериканська) позиція нових членів ЄС – бувших радянських республік і соціалістичних країн Центральної Східної Європи.

Після закінчення холодної війни надійна архітектура Європейської Безпеки так і не склалася. Справа тут у глибоких концептуальних відмінностях підходів до Європейської безпеки. Головна причина – відсутність довіри сторін.

у побудові загальнооб'ємної системи Європейської безпеки правомірно відмовитися від парадигми блокового мислення. Для цього необхідно вироблення чіткої рівноправної позиції основних гравців – ЄС, Росії, США.

Все більше експертів вважають, що Європа змогла би стати самостійним «центром сили» в світі, враховуючи єдину валюту, єдину зовнішню політику і політику в сфері безпеки. Європа розташована між Америкою та Росією і претендує на роль світової держави як глобальний гравець.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бордачев Т.В. Новый стратегический союз. Россия и Европа перед вызовами XXI века: возможности «большой сделки» / Т.В. Бордачев. – М.: «Свропа», 2009. – 304 с.
2. Безопасность Европы. Под ред. В.В. Журкина. – М.: Весь Мир, 2011. – 752 с.
3. Сидоров А. Евробезопасность как системный проект / А. Сидоров // Мировая экономика и международные отношения. – 2013. – № 2. – с. 119-128
4. Свен. Б. Основы обновленной Европейской стратегии безопасности // Вся Европа. – 2009. – № 9. [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.alleuropa.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=1251
5. Прохоренко И. Общее пространство внешней безопасности ЕС и интересы России / И. Прохоренко // Мировая экономика и международные отношения. – 2010. – №4. – С.108–116.
6. Энтин Л. М. Право Европейского Союза. Новый этап эволюции: 2009—2017 годы. / Л.М. Энтин – М., 217 с.
7. Европейский Союз: в поисках общего пространства внешней безопасности / Отв. ред. Н.К. Арбатова, К.П. Зуева. М., ИМЭМО РАН, 2007, 103 с.
8. Шишацкий М. *Спектр современных военных операций: от диверсификации к синергии* / М. Шишацкий // МЭ и МО. – 2013. – № 3. – с. 29-38.
9. Куклина И. Глобальное обеспечение безопасности: коллапс силы или права? / И. Куклина // МЭ и МО. – 2013. – № 3. – с. 19-28.
10. Павлов Н. Россия и Германия перед вызовами XXI века / Н. Павлов // МЭ и МО. 2012. – № 6. – с. 34–41.